

มะเร็งเนื้อเยื่อสมอง

นายแพทย์ชนันต์ จิตรวัชร โกมล
สาขาวิชารังสีรักษา ภาควิชารังสีวิทยา
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

สมองนั้นประกอบไปด้วยเซลล์หลากหลายชนิด ไม่ว่าจะเป็น เซลล์ประสาท เซลล์ห่อหุ้มระบบประสาท และ เซลล์อื่นๆ ที่ทำหน้าที่หล่อเลี้ยงเซลล์ประสาท โดยการเติบโตที่ผิดปกติของเซลล์ห่อหุ้มระบบประสาทเหล่านี้ทำให้เกิดโรคมะเร็งเนื้อเยื่อสมองตามมาได้

สำหรับมะเร็งที่พบบ่อยที่สุดในระบบประสาทของผู้ใหญ่ได้แก่ กลุ่มมะเร็ง ไกลโอมา (Glioma) ซึ่งเกิดมาจากเซลล์ห่อหุ้มระบบประสาทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น เซลล์แอสโตรไซต์ (Astrocyte) หรือ โอลิโกเดนโดรไซต์ (Oligodendrocyte) โดยมะเร็งกลุ่มไกลโอมา (Glioma) นี้ส่วนใหญ่จะพบเป็นลักษณะความรุนแรงสูง (High-grade) มากกว่ากลุ่มความรุนแรงต่ำ (Low-grade)

- ปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดมะเร็งสมอง

- ในปัจจุบันยังไม่ทราบปัจจัยเสี่ยงแน่ชัด แต่พบว่าบางส่วนสัมพันธ์กับพันธุกรรม และการได้รับการฉายรังสีบริเวณสมองมาก่อน

- อาการแสดงของกลุ่มมะเร็งสมองที่พบบ่อยได้แก่

- อาการชัก
- ปวดศีรษะ
- แขนขาอ่อนแรง
- คลื่นไส้/อาเจียน

หากผู้ป่วยมีอาการดังกล่าวแนะนำให้พบแพทย์เพื่อทำการวินิจฉัยต่อไป

สำหรับมะเร็งสมอง การได้ชิ้นเนื้อเพื่อการวินิจฉัยมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากจะใช้ในการจำแนกความรุนแรงของตัวโรค และ ใช้ในการเลือกการรักษาที่เหมาะสมแก่ผู้ป่วย ในยุคปัจจุบันมีความเข้าใจมะเร็งสมองมากขึ้นกว่าอดีต พยาธิวิทยาสามารถทำการย้อมชิ้นเนื้อเพื่อจำแนกลักษณะของมะเร็งต่างๆ ได้อย่างชัดเจน ทำให้การรักษาเหมาะสมแก่ผู้ป่วยแต่ละรายมากขึ้น

มะเร็งสมองในผู้ใหญ่ที่พบบ่อยและการรักษา

1. มะเร็งสมองแอสโตรไซต์โตมา (Astrocytoma)

มะเร็งสมองชนิดนี้เกิดมาจากเซลล์แอสโตรไซต์ (Astrocyte) สามารถพบได้ทั้งความรุนแรงต่ำ (WHO grade 1/2) และความรุนแรงสูง (WHO grade 3/4) การรักษาหลักของมะเร็งชนิดนี้ได้แก่การผ่าตัด และหากพบว่าเนื้องอกมีความรุนแรงสูงจำเป็นต้องได้รับการฉายรังสีและยาเคมีบำบัดตามหลังการผ่าตัด

2. มะเร็งสมองโอลิโกเดนโดรโกลิโอมา (Oligodendroglioma)

มะเร็งสมองชนิดนี้เกิดมาจากเซลล์โอลิโกเดนโดรไซต์ (Oligodendrocyte) สามารถพบได้ทั้งความรุนแรงต่ำ (WHO grade 2) และความรุนแรงสูง (WHO grade 3) โดยทั่วไปมะเร็งสมองชนิดนี้จะพบความรุนแรงต่ำกว่ากลุ่มมะเร็งสมองแอสโตรไซต์โตมา (Astrocytoma) การรักษาหลักของมะเร็งชนิดนี้ได้แก่การผ่าตัด เช่นเดียวกัน และหากพบว่าเนื้องอกมีความรุนแรงสูงจำเป็นต้องได้รับการฉายรังสีและยาเคมีบำบัดตามหลังการผ่าตัด

3. มะเร็งสมองไกลโอบลาสโตมา หรือ Glioblastoma (GBM)

มะเร็งสมองไกลโอบลาสโตมา มัลติฟอร์ม หรือ GBM นั้นถือเป็นมะเร็งสมองที่มีความรุนแรงสูงที่สุด (WHO grade 4) และโชคร้ายที่ถือเป็นมะเร็งสมองที่พบในอัตราที่สูงที่สุดในบรรดามะเร็งของสมอง ประมาณ 20% ของมะเร็งสมองทั้งหมด อัตราการอยู่รอดภายหลังจากวินิจฉัยด้วยมะเร็งชนิดนี้อยู่ที่ประมาณ 1-2 ปี

มะเร็งชนิดนี้พบบ่อยในผู้ป่วยอายุประมาณ 40-60 ปี และ บางส่วนพบว่ากลายพันธุ์มาจากมะเร็งสมองชนิดแอสโตรไซต์โตมา (Astrocytoma) การรักษาหลักของมะเร็งสมองชนิดนี้ได้แก่การผ่าตัด แต่อย่างไรก็ตามด้วยลักษณะที่ขอบแทรกซึมไปตามเนื้อสมองทำให้ยากที่จะสามารถผ่าตัดได้หมด ทำให้ทุกรายของผู้ป่วยมะเร็งชนิดนี้จะต้องมารับการฉายรังสีและให้ยาเคมีบำบัด โดยการรักษาในปัจจุบันของการฉายรังสีและเคมีบำบัดนั้นมีทางเลือกหลากหลายโดยจะเลือกการรักษาจาก อายุ ความแข็งแรงของร่างกายโดยรวม (Performance status) และผลข้างเคียงเนื้อเพิ่มเติมเป็นหลัก